

Medību tiesiskais regulējums medību drošības un sabiedrības interesešu aspektā

Inga Kudeikina

*Rīgas Stradiņa universitāte, Juridiskā fakultāte,
Tiesību zinātņu katedra, Latvija
inga.kudeikina@rsu.lv*

Kopsavilkums

Medības jau sen vairs nav nepieciešamas, lai izdzīvotu, tomēr tās ieņem stabilu vietu sociālajā dzīvē. Pēc Latvijas Mednieku asociācijas datiem Latvijā ir ap 25 000 mednieku, kuriem medības ir svarīgs un nozīmīgs nodarbošanās veids, dzīves un pasaules uztvere [1]. Cilvēku piedalīšanās medībās ir viens no individuālās pašrealizācijas veidiem, kura pamatā nav peļņas gūšana. Secināms, ka medības pēc juridiskā satura nav komercdarbība [2]. Jāpiebilst, ka šī nav vienīgā medību izpratne. Dabas zinātņu pētnieki uz medībām raugās no cita skatupunkta, galvenokārt vērtējot to devumu tautsaimniecībai (medījuma gaļas vērtība, kažokādu vērtība, ieņēmumi par medību atļaujām u. c.) [3], tādējādi uzsverot to saimniecisko piesešumu.

Neraugoties uz medību privāttiesisko raksturu, medību tiesiskā regulējuma nepieciešamība ir saistīta ar vairākiem aspektiem, tostarp ar sabiedrības interesešu ievērošanu. Pirmkārt, medības ir saistītas ar paaugstinātu bīstamību, jo tajās tiek izmantoti medību šaujamošā un speciāli rīki, kas prasa noteikt īpašas prasības drošībai. Otrkārt, tās ir saistītas ar iejaukšanos faunā, dabā eksistējošā dabiskā līdzsvara ietekmēšanu, kas nozīmē nepieciešamību pēc medību norises vietas, laika, līdzekļu un medijamo dzīvnieku izvēles normatīvas regulēšanas. Nepieciešamība saglabāt un aizsargāt medijamo dzīvnieku sugas tika uzsvērtā arī, izstrādājot un pieņemot 2003. gadā jaunu Medību likumu [4]. Praksē vērojamas tiesiskā regulējuma piemērošanas problēmas, kas saistītas ar tiesību normu interpretāciju vai izriet no dažu jautājumu nepilnīgas noregulēšanas. Tiesību zinātnieki nav pievērsuši pienācīgu uzmanību medību tiesisko attiecību problemātikas izpētei.

Atslēgvārdi: medības, medību drošība, medību noteikumi, mednieka apliecība.

Raksta **mērķis** ir izanalizēt medību tiesisko regulējumu divos sabiedrībai būtiskos aspektos – medību drošība un sabiedrības intereses vides aizsardzībā saistībā ar medībām.

Materiāls un metodes. Pētāmā objekta struktūras noskaidrošanai un mērķa sasniegšanai izmantota analīze. Iegūtie rezultāti ir novērtēti, izmantojot loģisko metodi, savukārt tiesību normas analizētas, izmantojot tiesību normu interpretācijas metodi.

Kādi tiesību principi ir medību tiesiskā regulējuma pamatā? Medību pamatjautājumu tiesiskais regulējums ir noteikts Medību likumā [5]. Tajā ir formulēts likuma mērķis – reglamentēt medību saimniecības pamatnoteikumus. Jau no definētā mērķa un arī no likuma turpmākā teksta ir redzams, ka tiesību normas regulē ar medību norisi saistītus praktiskus jautājumus, mazāk pievēršoties medību kā tiesību institūta teorētiskam apskatam. Likumā nav definēti medību pamatprincipi. Šis fakts ir vērtējams kā tiesību akta trūkums, kas neļauj skaidri novilkt robežas tiem pamatpienākumiem, kas tiesību subjektiem jāievēro, uzturot medību saimniecības un organizējot medības, lai nodrošinātu savu privāto interešu samērīgumu ar sabiedrības interesēm un vajadzībām.

Medību likuma izpratnē medības ir “darbību kopums vai atsevišķas darbības, kad, izmantojot medību šaujamieročus, rīkus vai paņēmienus, tiek izsekoti vai meklēti, ķerti, sagūstīti, ievainoti vai nonāvēti medijamie dzīvnieki” [5]. Medības ir definētas kā process, tiesību norma nesatur medību materiāltiesisko raksturojumu. To var gūt, interpretējot tiesību normu. Medību leģitimitāti nosaka šādi apstākļi:

- medības var izpausties kā komplekss pasākums, kas sastāv no vairākām darbībām (medijamo dzīvnieku piebarošana, izsekošana un nonāvēšana) vai kā atsevišķa darbība;
- medībās var tikt izmantoti tikai medību šaujamieroči, rīki vai paņēmieni;
- medijamie dzīvnieki var tikt izsekoti, meklēti, ķerti, sagūstīti, ievainoti vai nonāvēti.

Pazīmju uzskaitījums ir izsmeļošs un nav papildināms. Tādējādi par nelikumīgām tiks atzītas, piemēram, medības, kurās izmantots militārais šaujamierocis.

Jāatzīst, ka medības kā procesu un ar to saistītās prasības vienā tiesību normā aptvert nevar. Tādējādi minētā tiesību norma pilnībā neatspoguļo visas prasības, ko likumdevējs izvirza medībām un medniekiem. Lai medības būtu likumīgas, nepieciešams ievērot arī prasības par medijamo dzīvnieku sugām, medību termiņiem, medību teritorijām un mednieka tiesisko statusu. Šos jautājumus regulē Latvijas Republikas Ministru kabineta 2014. gada 22. jūlija noteikumi Nr. 421 “Medību noteikumi”, kas stājās spēkā 2014. gada 1. augustā. Medību likumību nosaka to atbilstība visiem šo jomu reglamentējošiem tiesību aktiem. Medību tiesiskais regulējums ir izklaidēts vairākos tiesību aktos, kas vērtējams kritiski, jo traucē tiesisko regulējumu aplūkot kā vienu veselu. Savukārt citu valstu tiesību sistēmās tiesiskais regulējums ir apkopots un ietverts kodeksā [6].

Medībās ir primāri tieši drošības jautājumi. Tajās ir jānodrošina mednieku, trešo personu un nemedijamo dzīvnieku drošība, maksimāli nepieļaujot ievainojumu vai nogalināšanas iespēju. Mednieku pienākumi nav izteikti atsevišķā tiesību normā, bet nosakāmi, aplūkojot vairākas tiesību normas to kopsakarībā. Drošības pasākumi medībās tiek organizēti vairākos veidos, kas savstarpēji veido vienotu kompleksu.

Pirmkārt, viens no drošības pasākumu īstenošanas instrumentiem ir speciālu prasību izvirzīšana personām, kas vēlas nodarboties ar medībām. Mednieks ir speciālais tiesību subjekts, kas tiesību aktos noteiktajā kārtībā ir ieguvis mednieka apliecību, t. i., apliecinājis savas teorētiskās un praktiskās zināšanas medību jomā. Saskaņā ar Medību likuma 12. pantu “mednieka apliecība ir dokuments, kas nepieciešams, lai saņemtu medību atļauju, mednieka sezonas karti un medību šaujamieroča iegādes atļauju, kā arī drīkstētu medīt šajā likumā un citos medības reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā” [5]. Tātad mednieka apliecība ir mednieka statusu apliecinošs dokuments, kas nepieciešams, lai persona varētu nodarboties ar medībām, un vienlaikus ar šī dokumenta saņemšanu persona iegūst tiesību aktos noteiktos mednieka pienākumus.

Mednieku un mednieku vadītāju eksamināciju veic Zemkopības ministrijas padotībā esošais Valsts meža dienests. Teorētiskās un praktiskās apmācības tēmas nosaka Latvijas Republikas Ministru kabineta 2014. gada 23. septembra noteikumi Nr. 567 “Noteikumi par mednieku un medību vadītāju apmācību un eksamināciju, kā arī medību dokumentu izsniegšanu un anulēšanu”, kas stājās spēkā 2015. gada 1. jūlijā.

Kā trūkums vērtējams fakts, ka tiesību aktos nav noteiktas vispārējās prasības personām, kas vēlas kļūt par mednieku. Mednieka statusa iegūšana ir saistīta ar speciālo zināšanu – medijamo dzīvnieku bioloģija, anatomija, fizioloģija, uzvedība un slimības, medību organizēšana, medību veidi un paņēmieni, drošības prasības medībās – iegūšanu un demonstrāciju, bet netiek vērtētas pretendenta personiskās kvalitātes: rīcībspēja, veselība, tostarp garīgā veselība un psihoemocionālā noturība, kā arī pretendenta vecums. Jāpiebilst, ka īpašas prasības noteiktas gadījumos, ja mednieks vēlas iegūt medību šaujamieroci. Saskaņā ar Medību likuma 13. panta pirmo daļu medīt ar medību šaujamieročiem drīkst mednieki, kuriem ir Valsts policijas iestādes izsniegta medību šaujamieroča glabāšanas atļauja. Tādējādi medniekiem izvirzītās prasības tiek diferencētas atkarībā no tā, vai mednieks izmanto medībās šaujamieroci vai ne. Stingrākas prasības tiek izvirzītas medniekiem, kuri vēlas saņemt medību šaujamieroča glabāšanas atļauju, jo uz viņiem ir attiecināmas Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma [7] prasības. Uz medību šaujamieroča atļauju var pretendēt persona, kas ir vismaz 21 gadu veca un kura ir saņēmusi mednieka apliecību. Turklāt tiesību subjektiem ir noteikti papildu ierobežojumi, nosakot personu kategorijas, kuras nedrīkst saņemt šaujamieroču vai lielas enerģijas pneimatisko ieroču iegādāšanās, glabāšanas, nēsāšanas vai kolekcijas atļauju. To nosaka Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma 17. pants. Tātad tiesības uz šaujamieroci ir tas papildu filtrs,

kas nošķir personas, kuru iepriekšējā vai pašreizējā sociālā uzvedība vai veselības stāvoklis izraisa pamatotas šaubas par viņu labticīgumu un godprātīgumu. Pieņemot, ka visi mednieki medībās izmanto medību šaujamo ierociņus, varētu secināt, ka ieroču un speciālo līdzekļu aprītes likuma prasības ir pietiekams veids, kā nodrošināt mednieku atlasī. Tomēr šāds secinājums vērtējams kritiski, jo medībās bez medību šaujamo ierociņiem pastāv iespēja izmantot citus pietiekami bīstamus ierociņus un rīkus, piemēram, nažus, ar kuriem var tikt nodarīts kaitējums citām personām. Turklāt jāņem vērā, ka apdraudēts var tikt arī pats mednieks, piemēram, tam var uzbrukt meža dzīvnieks. Lai izvairītos no uzbrukuma vai to atvairītu, būtisks ir mednieka veselības stāvoklis. Ievērojot minēto, lietderīgi būtu Medību likumā paredzēt stingrākas prasības attiecībā uz mednieku personību raksturojošām pazīmēm, kā arī vecumu un veselības stāvokli. Īpaši tas uzsverams kontekstā ar mednieka pienākumu būt personīgi atbildīgam par drošības prasību un medības reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu medībās [8].

Otrs drošības pasākumu komplekss ir saistīts ar medību procesa norisi. Prasības, kas ievērojamas medībās, ir noteiktas Medību noteikumos [8]. Tās var klasificēt kā vispārīgus noteikumus, kas jāievēro jebkurās medībās, un kā papildu nosacījumus, kas jāievēro īpaša veida medībās, piemēram, dzinējmedībās, ūdensputnu medībās. Tātad medību organizācija ir atkarīga no medību veida. Par medību organizāciju atbildīgs ir medību vadītājs. Paaugstinātas prasības pret medību vadītāju ir noteiktas dzinējmedībās, kur medību vadītājs var būt persona, kas ir saņēmusi medību vadītāja aplieciņu, tātad ir guvusi noteiktas zināšanas un prasmes medību vadīšanā. Dzinējmedībās medību vadītājam ir noteikti konkrēti pienākumi, tostarp nodrošināt medību organizāciju un norisi, saņemt un aizpildīt medību dokumentāciju, noteikt medību sākuma laiku, beigu laiku un medību pārtraukumus, zināt medību iecirkņa robežas. Turklāt viņam ir dotas plašas pilnvaras – noteikt medībās izmantojamo ieroču, municijas un šķirnes medību suņu izmantošanas ierobežojumus, pārbaudīt medību dalībnieku medību dokumentus un medību ieročus, pārtraukt medības vai aizliegt tās turpināt konkrētiem medību dalībniekiem, pārtraukt vai aizliegt medības sliktas redzamības apstākļos un vētras laikā, noteikt medījuma un medību trofeju piederību [8]. Prasības par paaugstinātu medību vadītāja kvalifikāciju dzinējmedībās ir samērojamas ar viņa tiesībām un pienākumiem medību laikā. Lai arī Medību noteikumos nav paredzēta atbildība par nepakļaušanos medību vadītāja rīkojumiem, tas nenozīmē, ka medību vadītāja tiesībām un prasībām ir tikai deklaratīvs raksturs. Atbildība par medību noteikumu neievērošanu noteikta Administratīvo pārkāpumu kodeksa 80. pantā [9], kā arī Krimināllikuma 112. pantā [10]. Medību vadītāja rīkojumu neizpilde vai nepakļaušanās viņam traktējama kā medību noteikumu pārkāpums.

Kopumā drošības noteikumi vērtējami pozitīvi, tomēr daži aspekti izraisa kritiskas piezīmes. Tā, piemēram, Medību noteikumu 68. punkts nosaka, ka “dzinējmedībās aizliegts piedalīties medību dalībniekiem, kuriem nav spilgtas krāsas apģērba vai viegli pamanāmu spilgtas krāsas apģērba elementu, kas no jebkura skatu

punkta izceļas uz apkārtnes fona” [8]. Krāsu uztvere un izpratne par spilgtu krāsu dažādām personām var būt atšķirīga. To apliecina arī termina “spilgts” skaidrojums – tāds, kas izraisa redzes analizatorā samērā stipru kairinājumu [11]. Tāpēc nevar runāt par vienas noteiktas krāsas apgērba vai tā elementu izmantošanu, bet katrs individuāli ir tiesīgs izmantot apgērbu tādā krāsā, kas atbilst nēsātāja izpratnei par spilgtu krāsu. Prasība izmantot vienotu krāsu apgērbā vai tā elementos palīdzētu novērst dažādas interpretācijas. Citu valstu pieredze rāda, ka tiesību aktā tiek noteikts precīzs apgērba elementu uzskaitījums, piemēram, galvassega, veste vai virsjaka, kas ir oranžā krāsā [6].

Daļa prasību un aizliegumu ir jābūtības formā, bez reāliem kontroles mehānismiem, kas tādējādi prasību izpildi atstāj pašu mednieku ziņā. Piemēram, katram medniekam, atrodoties norādītajā vietā, jāzina mednieku līnijas izvietojuma virziens un blakusesošo mednieku atrašanās vietas, vai – atļauts šaut tikai sektorā, kas nepārsniedz 70 grādu uz abām pusēm no perpendikula pret mednieku līniju mastā vai ārpus masta. Aizliegta šaušana pa mednieku līniju – lādiņš vai tā daļa nedrīkst lidot tuvāk par 15 metriem no mednieka. Neatbildēts ir jautājums, kā gūt pārliecību, ka konkrētais mednieks ir iepazinies un atceras pārējo mednieku atrašanās vietas, ka prot aprēķināt šaušanas sektoru un lodes lidojuma trajektoriju. Lielā mērā Medību noteikumu prasību precīza izpilde ir saistīta ne tikai ar tiesību indivīda likumpaklausību, bet arī ar spēju tās faktiski izpildīt, kas savukārt saistīta ar mednieka zināšanām un pieredzi. Par to, ka starp jābūtību un faktiskajiem apstākļiem nedrīkst likt vienlīdzības zīmi, liecina šāds tiesu prakses gadījums [12]: nelimitēto medijamo dzīvnieku medību laikā nemedīts viens un sašauts viens nemedijamais dzīvnieks – medību šķirnes suns – labradors-retrīvers, pārkāpjot Medību likuma 3. panta pirmās daļas prasības, par ko medniekam uzlikts administratīvais sods, kas pārsūdzēts tiesā, jo mednieks administratīvā pārkāpuma izdarīšanu neatzina. Paskaidrojumos tiesai mednieks norādīja, ka Latvijas Republikas tiesību aktos nav noteiktas medību suņu šķirnes un viņš nav zinājis, ka labradors-retrīvers ir medību suns. Kā izriet no tiesas sprieduma, suņa piederību noteiktai šķirnei nenosaka normatīvie akti, bet gan šķirnes izveidošanas mērķis. Medību suns ir suns, kas pieder šķirnei, kas izveidota izmantošanai medībās. Pārbaudot lietā esošos pierādījumus, tostarp Latvijas Kinoloģiskās federācijas izziņas, tiesa atzina, ka labradors-retrīvers ir medību suņu šķirne, tātad administratīvais sods uzlikts pamatoti.

Tiesas sprieduma analīze pierāda, ka medniekam ir būtiski ne tikai formāli zināt tiesību aktu prasības, bet arī izprast to būtību un prast zināšanas pielietot praksē. Tiesību pārkāpumu nav pamata attaisnot ar mednieka zināšanu apjomu par tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem un viņa veikto situācijas analīzi, tā neiespaido tiesību pārkāpuma faktisko sastāvu. Tādēļ, lai mazinātu gadījumus, kad mednieks izdara tiesību pārkāpumu, nepareizi novērtējot lietas faktiskos apstākļus vai tos nepārzinot, lemjams būtu jautājums par mednieku kvalifikācijas diferencētu ieviešanu, regulārām mednieku apmācībām un regulāru zināšanu un prasmju pārbaudi.

Ne mazāk būtisks ir jautājums par medību ietekmi uz dabas resursu saglabāšanu. Saskaņā ar Medību likuma 1. panta deviņto punktu medību tiesības pieder zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam, kura īpašumā vai valdījumā esošajā zemes gabalā ietilpst medību platības [5], tātad medības notiek privātīpašumā esošos īpašumos, kas *prima face* norāda uz to privāttiesisko raksturu, ar izrietošajām no tā iespējām brīvi, pēc saviem ieskatiem rīkoties ar īpašumu. Un tomēr šāds traktējums nav pareizs, jo medību resursi ir nepieciešami sabiedrībai kopumā. Nevar noliegt, ka medijamo dzīvnieku skaits un veselības stāvoklis atstāj būtisku iespaidu uz ikviena indivīda tiesībām dzīvot kvalitatīvā vidē. Tiesības uz labvēlīgu vidi ir pamattiesības, tāpēc “valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu” [13]. Šajā aspektā medību tiesiskais regulējums iekļaujas vides tiesību struktūrā.

Aizsardzības mehānisms ir paredzēts Medību likumā, nosakot, ka medību resursi ir izmantojami, nodrošinot to ilgtspējīgu apsaimniekošanu, proti, drīkst veikt “medijamo dzīvnieku populācijas un apdzīvotās vides un ar to saistīto dabas resursu apsaimniekošanu tādā veidā, lai saglabātu medību resursu bioloģisko daudzveidību un atjaunošanās spēju, nodrošinot medību resursus nākamajām paaudzēm, kā arī veicinātu medijamo dzīvnieku aizsardzību, ņemot vērā saimnieciskās, sociālās un vides intereses un neapdraudot dabas aizsardzības pasākumu īstenošanu medijamo dzīvnieku sugu izplatības teritorijā” [5].

Tādējādi medību tiesību īpašnieks tiek ierobežots savu īpašuma tiesību realizēšanā un viņam ir uzlikti pienākumi dabas resursu apsaimniekošanā ievērot noteiktus principus un prasības. Sabiedrības interešu ievērošana, izlietojot īpašuma tiesību, vienmēr rada jautājumu par ierobežojumu samērīgumu. Literatūrā norādīts: “Privātā īpašuma ilgtspējīga attīstība ir atkarīga no kopienas (sabiedrības) pastāvīgas piekrišanas privātīpašuma institūtam, jo kopienas akcepts aizsargā gan pašu kopienas, gan privātīpašnieku, plašāk nodrošinot cilvēku labklājību. Priekšplānā izvirzās jautājumi par to, ka īpašuma tiesībām vajadzētu attīstīties šādu vērtību virzienā: autonomija, efektivitāte, stabilitāte, cilvēcība, vienlīdzība.” [14; 1] Jāpiekrīt, ka privātīpašuma attīstība un izmantošana, ievērojot sabiedrības, arī šaurākā nozīmē, piemēram, konkrēta reģiona vai pašvaldības iedzīvotāju, vajadzības, atstāj pozitīvu iespaidu arī uz īpašnieka tiesībām, saglabājot sociālo stabilitāti. Protams, jāņem vērā, ka ierobežojumiem jābūt leģitīmiem, objektīvi nepieciešamiem un vienlīdzīgiem visiem tiesību subjektiem. Šajā sakarā jāatsaucas uz Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Civiltiesisko zinātņu katedras docētājas S. Meieres teikto: “Atbilstoši prevencijas loģikai ievērojami efektīvāku vides aizsardzību iespējams īstenot tad, ja vides izmantošanas regulējums ir noteikts nevis vispārīgi, bet gan maksimāli ievērojot noteiktas saimnieciskās darbības (projekta) parametrus, kā arī apstākļus katrā konkrētā saimnieciskās darbības (projekta) īstenošanas vietā.” [15; 88]

Medību aspektā aizsardzības līdzeklis ir medijamo dzīvnieku iedalījums limitētajos, proti, medijamo dzīvnieku skaits ir ierobežots, piemēram, aļņi, lūši, medņi, un

nelimitētajos, kas nozīmē, ka medijamo dzīvnieku skaits nav ierobežots, piemēram, pelēkie zaķi, āpši, fazāni. Limitēto dzīvnieku medīšanai ir noteikti vieni medību termiņi, nelimitētajiem dzīvniekiem – citi [8]. Dabas aizsardzības entuziasti vairākkārt ir aicinājuši aizliegt medības. Tā, piemēram, Eiropas Parlamentā 2014. gadā tika iesniegti lūgumraksti par ūdensputnu medību aizliegšanu un par medību aizliegšanu vispār [16]. Autore pievienojas Eiropas Parlamenta viedoklim, ka nav pamata aizliegt medības vispār, jo “ilgtspējīgām medībām var būt pozitīva ietekme, palīdzot sasniegt saglabāšanas mērķus attiecībā uz sugām un dzīvotnēm, piemēram, kontrolējot invazīvas sugas un plēsējus, kas var apdraudēt sugas, kuras aizsargā dabas direktīvas, un medniekiem veicot pozitīvas darbības attiecībā uz dabisko dzīvotņu apsaimniekošanu” [16]. Vienlaikus jāuzsver, ka tas iespējams, precīzi un godprātīgi ievērojot tiesību aktus, kas reglamentē medības.

Secinājumi

Tiesību akti medību drošības un vides ilgtspējīgas attīstības aspektā ir vērtējami pozitīvi. Lai arī tajos medību principi nav izteikti rakstveidā, tomēr tie iegūstami interpretācijas ceļā, proti, autore izšķir šādus medību principus: medību saimniecība tiek organizēta, ievērojot ilgtspēju un sugu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, nosakot diferencētu pieeju medijamajiem dzīvniekiem, iesaistot medniekus lēmumu pieņemšanā, ievērojot sabiedrības intereses, medībās izmantojot tādas ieročus un rīkus, kas nepieļauj cietsirdīgu vai nežēlīgu izturēšanos pret medijamajiem dzīvniekiem. Tiesiskais regulējums medību drošības jautājumiem nenoliedzami pievērš pietiekamu uzmanību, un jāatzīst, ka mednieku un trešo personu, tostarp sabiedrības kopumā, intereses ir sabalansētas.

Tomēr nelaimes gadījumi medībās un sabiedrības daļas negatīvā attieksme pret medībām liek uzdot jautājumu par tiesiskā regulējuma efektivitāti. Problēmas pamatā ir medību tiesiskā un faktiskā daba. Drošu un likumīgu medību garants ir mednieks, viņa prasmes, zināšanas un gatavība precīzi ievērot Medību likuma, Medību noteikumu un citu saistošo tiesību aktu prasības. Tādējādi līdzeklis situācijas uzlabošanai ir mednieka profesionālās kvalitātes paaugstināšana. Tas sasniedzams vairāku kompleksu pasākumu realizēšanas ceļā. Autore ierosina:

- 1) noteikt minimālo un maksimālo vecumu mednieka apliecības iegūšanai, piemēram, kā minimālo vecumu nosakot 21 gadu, bet maksimālo – 60 gadus;
- 2) noteikt obligātu personas veselības stāvokļa izvērtējumu pirms mednieka apliecības saņemšanas;
- 3) paredzēt medniekiem regulāras kvalifikācijas un veselības stāvokļa pārbaudes, piemēram, reizi piecos gados;
- 4) par medību noteikumu pārkāpšanu kā papildsondu noteikt mednieka apliecības anulēšanu un tiesību nodarboties ar medībām atņemšanu uz laiku, piemēram, no viena līdz pieciem gadiem.

Hunting Legislation from Viewpoint of Hunting Safety and Public Interest

Abstract

Hunting has long ceased to be a necessary means for survival. However, hunting has its fixed place in social life. In spite of the private nature of hunting, the need for special hunting legislation arises from several aspects associated with public interest. First, hunting involves an increased risk because of the use of hunting firearms and special devices, which implies special safety requirements. Second, hunting can be interpreted as interference with fauna, affecting the balance of nature, which therefore calls for a legal framework dealing with the place, time and means of hunting and game to be selected for this purpose. The objective of the article is to analyse two aspects of hunting legislation, which are essential for society, and namely hunting safety and public interest related to environmental protection in the hunting area.

The author concludes that the existing legal framework sufficiently deals with hunting safety and that the interests of hunters and third parties, including society in general, are well-balanced. Safe and lawful hunting is guaranteed by the hunter, hunter's skills, knowledge and readiness to comply with the requirements laid down in the Hunting Law, the Hunting Regulation and other binding laws and regulations. Hence, the existing situation could be improved by enhancing the professional quality of hunters. This could be achieved by means of a set of measures. The author suggests that the issuance of hunting licences could be subject to more stringent requirements and the annulment of a hunting licence could be applied as an extra penalty for infringements of hunting regulations.

Keywords: hunting, hunting safety, hunting licence, hunting regulations.

Literatūra

1. *Medības ir dzīves veids*. Latvijas Mednieku asociācija. Iegūts no: <http://www.latma.lv/lv/medibas-latvija/> [sk. 11.11.2015.].
2. *Komerclikums*. Latvijas Republikas likums, pieņemts 13.04.2000., stājās spēkā 01.01.2002. Latvijas Vēstnesis, 158/160, 04.05.2000..
3. Baumanis, J. *Pārnadžu (artiodactyla) populāciju stāvokļa novērtējums un apsaimniekošanas principi Latvijā*. Promocijas darba kopsavilkums. Iegūts no: http://llufb.llu.lv/dissertation-summary/forest_zoology/JanisBaumanis_prom_darba_kopsavilkums_2013_LLU_MF.pdf [sk. 12.11.2015.].
4. *Likumprojekta Medību likums anotācija*. Iegūts no: http://www.saeima.lv/bi8/asa?dd=LP0243_0 [sk. 11.11.2015.].
5. *Medību likums*: Latvijas Republikas likums, pieņemts 08.07.2003., stājās spēkā 06.08.2003. Latvijas Vēstnesis, 107, 23.07.2003.

6. *Missouri Wildlife Code*. Iegūts no: <http://www.sos.mo.gov/adrules/csr/current/3csr/3csr.asp> [sk. 12.11.2015.].
7. Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likums: Latvijas Republikas likums, pieņemts 28.10.2010., stājās spēkā 01.01.2011. *Latvijas Vēstnesis*, 183, 17.11.2010.
8. Medību noteikumi: LR Ministru kabineta 2014. gada 22. jūlija noteikumi Nr. 421., stājās spēkā 01.08.2014. *Latvijas Vēstnesis*, 150, 01.08.2014.
9. Administratīvo pārkāpumu kodekss: Latvijas Republikas likums, pieņemts 07.12.1984., stājās spēkā 01.07.1985. *Ziņotājs*, 51, 20.12.1984.
10. Krimināllikums: Latvijas Republikas likums, pieņemts 17.06.1998., stājās spēkā 01.04.1999. *Latvijas Vēstnesis*, 199/200, 08.07.1998.
11. *Spilgts*. Elektroniskā vārdnīca Tezaurs. Iegūts no: <http://tezaurs.lv/#/sv/spilgts> [sk. 11.11.2015.].
12. *Administratīvās apgabaltiesas 24.05.2013. spriedums lietā Nr. 142131711*. Iegūts no: <http://www.l2d.lv/v.php?i=12503> [sk. 13.11.2015.].
13. Latvijas Republikas Satversme: Latvijas Republikas likums, pieņemts 15.02.1922., stājās spēkā 07.11.1922. *Latvijas Vēstnesis*, 43, 01.07.1993.
14. Byrne, J. P. *The Public Nature of Property Rights and the Property Nature of Public Law. The Public Nature of Private Property*. Ed. by Malloy, R. P., Diamond, M. Farnham, Surrey, England; Burlington, VT: Ashgate, 2011.
15. Meiere, S. *Vides aizsardzības principu tiesiskais raksturs un to ievērošana lēmumu pieņemšanā. Aktuālās tiesību realizācijas problēmas: Latvijas Universitātes 69. konferences rakstu krājums*. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2011.
16. *Eiropas Parlamenta 30.03.2015. Paziņojums Komitejas locekļiem*. Iegūts no: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/peti/cm/1056/1056128/1056128lv.pdf [sk. 23.11.2015.].